

ಒಂದು ಸಂವಾದ

ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪದವರು. ಲೋಕ ಸತ್ಯದ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸೇರದವರು. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ- ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಳದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಜಗತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದೆಯಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ! ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಅವಸ್ಥೆ-ದೌರ್ಬಲ್ಯ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಅವರು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವರು! ಅಂಥದೊಂದು ಸಂವಾದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರನ್ನು ಗುರುಗಳು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನಮ್ಮ ಮಾತು ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು: ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಜೀವನದ ಅರ್ಥ ಆಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅರ್ಥ ಎನ್ನುವುದು ದೋಣಿಯನ್ನು ಲಂಗರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಹಗ್ಗದಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಅರ್ಥ ಎನ್ನುವುದು ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಯಿಪಟದಂತೆ- ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಗುರುಗಳು ಕೇಳಿದರು: 'ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದಂತೆ' ಎಂದರೇನು? ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳು ಬಂದಂತೆ; ಆ ಅನುಭವಗಳ ಜತೆ ನಾವು ಬೆಳೆದಂತೆ; ಬೆಳೆಯುತ್ತ- ಅವುಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ...

ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಅಂದರೆ?

ಈಗ, ಒಂದು ಹೊಳೆ ಇದೆ. ಅದು ಸಣ್ಣ ತೊರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹರಿಯುತ್ತ ಹರಿಯುತ್ತ ಇನ್ನನೇಕ ನೀರುಗಳು ಸೇರಿ ಅದು ಹೊಳೆಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯಿತು; ಕಡಲನ್ನು ಸೇರುವ ತನಕ.

ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಡಿ, ಈಗ ನೀರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನೋದ ನೀವು?

ಹೌದಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೇನು ಪ್ರಶ್ನೆ? ಏನು ಸಂದೇಹ?

ನಿಮಗೇನೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ತಪ್ಪೆಂದಲ್ಲ. ನಮಗಂತೂ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ನನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕುತೂಹಲವಾಯಿತು. ಕೇಳಿದೆ: ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಗುರುಗಳೇ?

ನಮಗೋ? ನೀರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ.

ನೀರಲ್ಲಾದರೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯೋದು ಅಂತ ಉಂಟು ಗುರುಗಳೇ?

ಅದೇ ನಮಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅದರ ಹಾಗೆರೋದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ, ಗುರುಗಳೆ, ಒಗಟಿನಂತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು.

ನೋಡಯ್ಯ, ಈ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯೋದು, ಅನುಭವ ಪಡೆಯೋದು, ಪಡೆದಂತೆ ಬೆಳೆಯೋದು-ಇದೆಲ್ಲ ನೀವು ಎಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದರ ಮೇಲಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಭಾವನೆಗಳು. ಹೊಳೆ ಕಡಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತೆ ಅನ್ನುತ್ತಿ. ಸರಿಯೇ ಎನ್ನೋಣ. ಆದರೆ ಅದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಲ್ಲ.

ಯಾಕಲ್ಲ?

ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೊಳೆಯ 'ಮೂಲ'ಯಾವುದು ಹೇಳು?

ಮಳೆ.

ಮಳೆಯ ಮೂಲ?

ಮೋಡಗಳು.

ಮೋಡಗಳ ಮೂಲ?

ಕಡಲಿನ ನೀರು ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಆವಿಯಾಗಿ ಮೋಡಗಳಾದವು.

ಹಾಗಾದರೆ ಕಡಲಿನ ನೀರೇ- ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲವೇ?

ಕಡಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ ನೀರು ಮರಳಿ ಕಡಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕೋ- ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕೋ?

ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತದ perfectionಗೆ ಬೆರಗಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರುಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಹೊಳೆಯ ನೀರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನೀವು ಕಡಲನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಿರಾದರೆ ಅದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಹೊಳೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇನ್ನೊಂದು ನಿಲುವು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಕೂಡಾ ನಾವು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇದು ಸಮಸ್ಯೆ.

ಹೊಳೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದೊಪ್ಪಿದರೆ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನೋಡಿ. ನೀರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾನೆ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ಹೊಳೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡೇ ಉಂಟು. ನಾವೇನೂ ಅದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಚ್ಚರಿ ಎಂದರೆ ಹೀಗೆ ನೋಡುವಾಗಲೂ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅದರ ಹರಿವು ಕೆಟ್ಟಿ. ಅಂದರೆ ಅದರ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೈ ಹಾಕದೆ, ಏನೊಂದೂ ಭಂಗಪಡಿಸದೆ, ನೀರನ್ನು ಕದಡದೆ ಡಿಸ್ಪರ್ಸ್ ಮಾಡದೆ ಪಡೆದ ಅರಿವು ಅದು. ಇದೇ ಒಳನೋಟ. ಯಾವುದನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಹರಿವಿಗೆ ಅಂದರೆ ಜಗದ್ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ನೋಟ ಮಾತ್ರ ಇಡಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಕಡಲಿನಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದೇ ಕಡಲಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು. ಇದೇ ಜ್ಞಾನ.

■ ತೋಷ

<p>★ ಜ್ಞಾನದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಶತ್ರು ಅಜ್ಞಾನ ಅಲ್ಲ; ಜ್ಞಾನದ ಭ್ರಮೆ. —ಡೇನಿಯಲ್ ಬೂಸ್ಟಿನ್</p>	<p>ಮಾತೇ ಮತ್ತು</p> <p>★ ನಿಮ್ಮ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಜತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅದು ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹರಡುತ್ತದೆ. —ಕ್ರಿಸ್ಟೀ ಬ್ರಿಂಕ್ಲಿ</p>	<p>★ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾವಿರ ತರಹ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. —ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ</p>
<p>★ ಗಾಳಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗಾಳಿಪಟ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುವುದು. —ವಿನಾಸ್ಪನ್ ಚರ್ಚಿಲ್</p>	<p>★ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಇಡಿ. ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ಅಲ್ಲೇ ಅಡಗಿದೆ. —ಖಲೀಲ್ ಗಿಬ್ರಾನ್</p>	<p>★ ನಿಮ್ಮ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಗೆಳೆಯ. —ಡೋಗ್ ಲಾರ್ಸನ್</p>
<p>★ ಗೆಳೆಯರು ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ, ಸಂತೋಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. —ಯುರಿಪಿಡೀಸ್</p>	<p>★ ನನ್ನ ಒಳಗಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವವನೇ ನನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗೆಳೆಯ. —ಹೆನ್ರಿ ಫೋರ್ಡ್</p>	<p>★ ನಗು ಎನ್ನುವುದು ಟಾನಿಸ್ಕೆ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೋವಿಗೆ ಮುಲಾಮು. —ಚಾರ್ಲಿ ಚಾಪ್ಲಿನ್</p>
<p>★ ನಿಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ, ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. —ಆದಿ ಶಂಕರ</p>	<p>★ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಗುವಿನಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. —ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್</p>	<p>★ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತರಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೀವಿನ್ನೂ ಭೇಟಿಯಾಗದ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು. —ವಿಲಿಯಂ ಬಟ್ಲರ್ ಯೀಟ್ಸ್</p>